

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการผลิตภัณฑ์หลากหลายชนิดเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน แต่มนุษย์ไม่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ทุกชนิดเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้ จึงต้องนำผลิตภัณฑ์ที่ตนสามารถสร้างได้ไปขายให้กับผู้อื่น เพื่อให้ตนเองมีรายได้ที่จะนำไปซื้อผลิตภัณฑ์ที่ตนเองไม่สามารถสร้างได้มาใช้ มนุษย์ที่เป็นผู้ขายผลิตภัณฑ์เรียกว่าผู้ขาย ส่วนมนุษย์ที่เป็นผู้ซื้อผลิตภัณฑ์มาใช้เรียกว่าผู้บริโภค ผู้ขายผลิตภัณฑ์หนึ่งๆ อาจมีหลายราย ดังนั้นผู้ขายแต่ละรายจึงต้องแข่งขันสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าแก่ผู้บริโภค เพื่อให้สามารถจูงใจผู้บริโภคให้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของตนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าตรงใจผู้บริโภคนั้น ผู้ขายจะต้องศึกษาความคิดและพฤติกรรมผู้บริโภคเนื่องจากความคิดและพฤติกรรมผู้บริโภค จะเป็นสิ่งแสดงถึงความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค ผลจากการศึกษาผู้ขายจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด

ผู้บริโภคแต่ละรายต่างมีพฤติกรรมผู้บริโภคแตกต่างกัน สำหรับพฤติกรรมในการเข้าสังคม การบริโภค การพักผ่อนหย่อนใจ การใช้เวลาว่าง การแต่งกาย ต่างเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิต รูปแบบการดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยที่ลักษณะของพฤติกรรมต่างๆ จะเป็นตัวบ่งบอกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตแต่ละแบบ รูปแบบการดำเนินชีวิตจะบ่งบอกถึงทัศนคติ ค่านิยม และมุมมองของแต่ละบุคคล ดังนั้นรูปแบบการดำเนินชีวิต จึงมีความหมายในเชิงอัตตาหรือตัวตน และใช้ในการสร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ประกอบกับอัตตลักษณ์ของบุคคล ประเด็นที่สำคัญของรูปแบบการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ คือ พฤติกรรมการบริโภค ที่ให้โอกาสในการสร้างและพัฒนาความเป็นตัวเองจากการบริโภคหรือใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่หลากหลาย ซึ่งผลิตภัณฑ์หรือบริการเหล่านั้นเองที่เป็นตัวบ่งบอกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน (วิกิพีเดีย, 2561) และณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน(2557) กล่าวว่า SRI Consulting Business International ได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต(Lifstyle) ขึ้นมาใช้ในการวิเคราะห์วิถีชีวิตผู้คน เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า เขาพบว่า ผู้บริโภคถูกจูงใจโดยอุดมคติของเขา ซึ่งถูกชักนำโดยความรู้(knowledge) และหลักการ(principle) และได้ข้อสรุปว่า คนเรามักมีพฤติกรรมไปในแนวทางเดียวกับค่านิยมที่เขายึดถือ และพยายามพัฒนาสิ่งนั้นจนกลายเป็น

อัตลักษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมกรบริโภคเฉพาะตัว ที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเขา รูปแบบการดำเนินชีวิตจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรบริโภคและพฤติกรรมกรซื้อสินค้าของมนุษย์ดังนั้นการศึกษา รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค จะช่วยให้ผู้ขายใช้ผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตในแต่ละแบบที่แตกต่างกันได้

อำเภอบางพลีเป็นอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุดในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นที่ตั้งของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โครงการสร้างศูนย์ที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุแบบครบวงจร เป็นที่ตั้งของสถาบันการแพทย์จักรีนฤพดินทร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการมีตำบลรวมทั้งหมดจำนวน 6 ตำบล คือ 1) บางพลีใหญ่ 2) บางแก้ว 3) บางปลา 4) บางโฉลง 5) ราชاتهวะ 6) หนองปรือ (วิกิพีเดีย,2562) จากทั้ง 6 ตำบลรวมมีประชากรทั้งหมด 176,362 คน มีผู้สูงอายุจำนวน 11,274 คน(ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2561)ภารกิจหนึ่งของมหาวิทยาลัยคือการสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับคนในชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการเพื่อนำผลการศึกษามาเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจและผู้ขายหรือผู้ประกอบการสำหรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุให้เหมาะสมตามแต่ละรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่แตกต่างกันได้ และเพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้รูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุ 60ปีขึ้นไป ที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และไม่นอนติดเตียง อาศัยอยู่ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการโดยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน400 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการวัดรูปแบบการดำรงชีวิตโดยใช้แบบวัด AIOs คือ กิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็นเป็นตัวแปรในการศึกษา

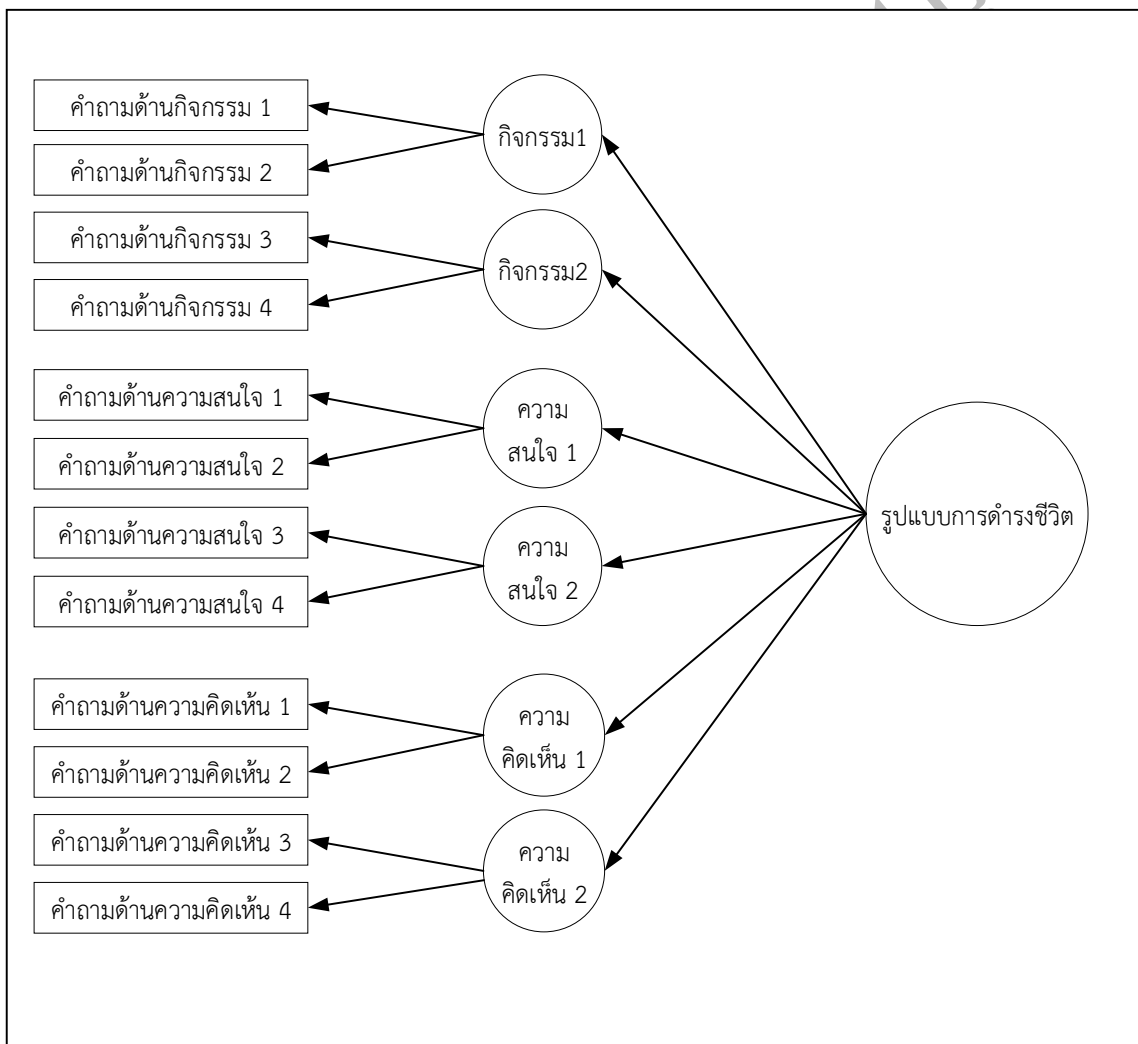
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการวิจัย 1 ปี

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การสร้างกรอบแนวคิดนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารูปแบบการดำรงชีวิต ซึ่งพลัมเมอร์ (Plummer, 1974, pp. 33-37) ได้กล่าวว่า รูปแบบการดำรงชีวิตเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำ สามารถอธิบายได้จาก กิจกรรม(Activities) ความสนใจ(Interests) และความคิดเห็น(Opinions) (AIOs) ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อค้นหาว่าผู้สูงอายุมีการปฏิบัติด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น ในแต่ละด้านแบ่งออกเป็นกี่กลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีลักษณะอย่างไรโดยสร้างเป็นตัวแปรใหม่สำหรับการศึกษารูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ว่ามีกี่รูปแบบ และแต่ละรูปแบบมีลักษณะอย่างไร

นิยามคำศัพท์

รูปแบบการดำเนินชีวิต หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำของผู้สูงอายุ สามารถอธิบายได้จาก กิจกรรม(Activities) ความสนใจ(Interests) และความคิดเห็น(Opinions)(AIOs)ของผู้สูงอายุ

กิจกรรม หมายถึง การปฏิบัติของผู้สูงอายุเกี่ยวกับ การทำงาน งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การพักผ่อน ความบันเทิง สมาชิกสโมสร การร่วมกิจกรรมชุมชน การเลือกซื้อ กีฬา

ความสนใจ หมายถึง การรวมความคิด ความรู้สึก อารมณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกี่ยวกับ ครอบครัว บ้าน งาน การร่วมกิจกรรมชุมชน สันทนาการ แพชั่น อาหาร สื่อ การประสบความสำเร็จของผู้สูงอายุ

ความคิดเห็น หมายถึง กิจกรรมทางจิตใจหรือทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกของผู้สูงอายุที่มีต่อตัวเอง ประเด็นทางสังคม การเมือง ธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา ผลิตภัณฑ์ อนาคต วัฒนธรรม

ผู้สูงอายุ หมายถึง ประชากรทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และไม่นอนติดเตียง อาศัยอยู่ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางการนำเสนอผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ตามแต่ละรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ
2. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินงานที่จะไม่ประสบความสำเร็จ
3. ผลจากการวิจัยจะมีส่วนช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการ ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการให้ดีขึ้น
4. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้มหาวิทยาลัยใช้เป็นแนวทางในการจัดโครงการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น
5. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการในแง่มุมอื่นๆ ให้มีความเข้มแข็งได้